

Psykiatridirektør Agnete Philipsens tale til Danske Regioners konference den 23. marts 2009:

Hvordan kan vi gøre psykiatrien mere tilgængelig og opsøgende?

Tilgængelighed er et nøgleord, når vi i regionerne arbejder med planlægningen af fremtidens psykiatri.

Men hvad er en tilgængelig psykiatri egentlig?

Umiddelbart ledes tankerne i retning af den **fysiske tilgængelighed**.

Det er en selvfølge, at psykiatriens behandlingstilbud skal være nemme at komme til. Mange af psykiatriens målgruppe er afhængige af offentlige transportmidler. Distriktskykiatrien skal altså ligge tæt på banegården og rutebilstationen.

Det er dog vigtigt at være opmærksom på, at det ikke giver mening at tale om fysisk tilgængelighed i psykiatrien, hvis vi ikke samtidig har en **opsøgende** psykiatri.

De mennesker, der har allermest brug for hjælp, er ofte dem, som har mindst evne og overskud til at søge hjælpen - og til at fastholde behandlingen. Her må psykiatrien rykke ud til patienterne for at leve op til værdien om at være tilgængelig.

Det er dels et spørgsmål om at gøre de mobile teams landsdækkende, men bl.a. også de opsøgende psykoseteams, de tidlige interventionsteams, og de gerontopsykiatriske teams spiller en stor rolle i fremtidens udbygning af en tilgængelig psykiatri.

Og det handler også her om at sikre det bedst mulige samarbejde mellem regioner, kommuner, skoler, praktiserende læger, gademedarbejdere, politiet

og alle andre, som er i kontakt med mennesker med en psykisk lidelse – de har nemlig også – og med rette - forventninger om en tilgængelig psykiatri.

Vi er godt på vej, men vi kan og skal gøre det bedre.

En **tredje type** tilgængelighed handler om åbningstider.

Distriktspsykiatrien er gennem de sidste 25 år ofte blevet skældt ud for at svingte de syge – **med urette**. Den distriktspsykiatriske **metode** fejler ikke noget, tværtimod.

Det der er og har været utilfredsstillende i den danske distriktspsykiatri er, at den har været tilrettelagt og normeret efter kontortider, som vi kender det fra andre offentlige kontorer. Og det holder naturligvis ikke.

Er man psykisk syg, skal man have nem adgang til hjælp. Det gælder også, hvis man får det dårligt fredag klokken 17 eller søndag eftermiddag.

Også her kan og skal vi gøre det bedre.

Tilgængelighed handler også om, at man ikke skal måles og vejes på alle leder og kanter, før man bliver lukket ind i varmen. Og hvad mener jeg med det.

Der bliver i vores visitationsprocedurer brugt rigtig mange kræfter på så at sige at skille fårene fra bukkene. Hvem skal vi tage ind? Hvem skal retur til egen læge? Hvem har slet ikke brug for et specialiseret behandlingstilbud.

Min drøm om fremtidens distriktspsykiatri er, at man over alle distriktscentre sætter et skilt, hvorpå der stod

Velkommen du er kommet til det rette sted

Lidt naivt måske – men det er - vores målgruppe taget i betragtning - måske alligevel det mest centrale budskab at få sendt. Altså at det er os i psykiatrien, der ikke på forhånd ekskluderer på baggrund af hvad der står i henvisningen fra en eller anden praktiserende læge, men i stedet vurderer hvad, hvem og hvorfra hjælpen kan fås og herefter støtter patienten i at nå derhen.

Hvis man er syg eller pårørende til en syg er det så for meget at forlange???

I psykiatrien skal vi ligesom i resten af sundhedsvæsenet til at bygge nyt.

Her kommer **tilgængelighed** til at handle om at skabe gode fysiske rammer for behandlingen. Om at skabe lyse og venlige omgivelser, hvor der er rart at være for både patienten, de pårørende og medarbejderne. Og det er vigtigt arbejde.

Men kan det tænkes, at vi midt i alle diskussionerne om nyt byggeri med det rette lysindfald og dejlige gårdhavemiljøer, med planlægning af nye lokalpsykiatriske huse, med sammenlægninger i forhold til de nye og større kommuner - altså alt det udvendige - har glemt det allervigtigste?

– nemlig den **personlige tilgængelighed** i psykiatrien?

Med **personlig tilgængelighed** mener jeg den enkelte medarbejders nærvær og oprigtige interesse i at lytte til og hjælpe det menneske, der sidder overfor.

Jeg har igennem alle mine 35 år i psykiatrien til stadighed forfægtet det synspunkt, at det er i det nærværende møde, vi i bund og grund kan gøre en forskel.

Selvfølgelig skal fagligheden være i orden.

Selvfølgelig skal kvaliteten være i top.

Selvfølgelig skal de fysiske rammer være bedst mulige.

Men vi skal hele tiden huske, at det er tilgængeligheden i den interpersonelle relation, der udgør det **bærende fundament** for kvalitet i psykiatriens tilbud.

Det handler om, at jeg som **medarbejder** i psykiatrien arbejder MED patienten. At jeg har en vilje og et oprigtigt ønske om at bruge min person og min faglighed til at hjælpe mit medmenneske.

Der er altid ”en mening med galskaben”.

Hvis jeg som behandler og medarbejder ikke kan finde den, så er det ikke nødvendigvis, fordi der ikke er mening. Det kan jo også være min evne til at høre og forstå ikke rækker.

Så må jeg med mit nærvær og min tilstedeværelse nysgerrigt søge at gå nye veje i mit samarbejdet med patienten.

Kravet om personligt nærvær lyder måske som en etisk fordring
- og det er det måske også!

Psykiatrien har aldrig været defineret som et teknisk fag, og den skal heller ikke være det.

Psykiatrien er et fag, der naturligvis skal benytte sig af teknikker, og som skal sikre de gode rammer men vi kan og må aldrig flytte os fra det der overhovedet skaber forudsætningen for en bedring: **interessen og medfølelsen for den anden.**

Derfor mener jeg, at vi i vores travlhed og optagethed af anlæg, af ekspertudvalgets udmeldinger, af specialeplanlægning og implementering af store regionale Psykiatriplaner skal huske til stadighed at understøtte og udvikle den form for tilgængelighed, der i sin grundform er det afgørende for mødet mellem den professionelle og den syge.

Og her er personalet den afgørende faktor, så vi skal

- Huske at medarbejderne til stadighed skal uddannes
- Huske at medarbejderne til stadighed skal anerkendes
- Og huske at holde konstant fokus på medarbejdertilfredsheden i disse omstillingstider, for vi har ikke råd til at miste de mange dygtige og engagerede medarbejdere, som hver eneste dag gør en kæmpe forskel i psykiatrien.

Et stort kendt konsulentfirma – jeg skal ikke gøre reklame her –
præsenterede forleden sig selv på TV2 news med brandet

Fordi mennesker betyder alt

Mit ønske kunne være, at det var overskriften på Dansk Psykiatri frem til
2015.